

Ustalenie właściwego ustawodawstwa w zakresie ubezpieczeń społecznych dla obcokrajowców zatrudnionych w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem obywateli państw sąsiadujących z Polską

Małgorzata Gerono
Lubań 2017

Stan prawny

- Przepisy krajowe- ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych
- Prawo wspólnotowe UE – od 01.05.2004
- Obowiązujące umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym

Art. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych *

Wszystkie osoby , które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są m.in. :

- pracownikami
- zleceniobiorcami
- prowadzącymi działalność

podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym .

(bez względu na obywatelstwo , miejsce zamieszkania , pobyt)

Przepisy unijne i umowy międzynarodowe mają pierwszeństwo stosowania przed przepisami krajowymi

Cudzoziemiec wykonujący pracę w Polsce nie będzie podlegał polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych , jeśli obowiązek taki wyklucza :

umowa międzynarodowa

Prawo wspólnotowe UE

Konsekwencją zwolnienia z zastosowania polskiego ustawodawstwa jest brak obowiązku zgłoszenia i opłacenia składek do polskiego systemu ubezpieczeń społecznych .

Prawo wspólnotowe UE

Dokumentem potwierdzającym zastosowanie ustawodawstwa danego kraju członkowskiego jest formularz A1/E-101 potwierdzony przez właściwą instytucję tego państwa.

Formularz o zastosowaniu polskiego ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego wydaje Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Formularz A1 potwierdza również brak obowiązku opłacania składek w innym państwie .

Umowy międzynarodowe - Formularze

- Macedonia MD-PL 1
- Kanada CAN/PL 01
- Stany Zjednoczone USA/PL
- Korea Pd KR-PL 1
- Australia AU-PL 1
- Ukraina UA-PL 1
- Mołdawia MD-PL 1

Umowy międzynarodowe

Kraje byłej Jugosławii - brak formularzy

- Bośnia i Hercegowina
- Serbia
- Czarnogóra

Przed wyjazdem z kraju do pracy na terytorium innego państwa członkowskiego należy zwrócić się do właściwej instytucji o wydanie odpowiednich formularzy .

Koordynacja systemów
zabezpieczenia społecznego

A1

**Zaświadczenie o ustawodawstwie
dotyczącym zabezpieczenia społecznego
mającym zastosowanie do osoby uprawnionej**

3. POTWIERDZENIE PANA/PANI STATUSU

3.1 Oddelegowany pracownik najemny

3.2 Pracownik wykonujący pracę najemną w dwóch lub w kilku państwach członkowskich

3.3 Osoba oddelegowana pracująca na własny rachunek

3.4 Osoba pracująca na własny rachunek w dwóch lub w kilku państwach członkowskich

3.5 Urzędnik służby cywilnej

3.6 Osoba należąca do personelu kontraktowego

3.7 Marynarz

3.8 Osoba wykonująca pracę najemną i pracująca na własny rachunek w różnych państwach

3.9 Urzędnik służby cywilnej zatrudniony przez jedno państwo i wykonujący pracę najemną/pracę na własny rachunek w jednym lub w kilku innych państwach

3.10 Wyjątek od przepisów

4. INFORMACJE O PRACODAWCY / DZIAŁALNOŚCI NA WŁASNY RACHUNEK W PAŃSTWIE, KTÓREGO USTAWODAWSTWO MA ZASTOSOWANIE

4.1.1 Pracownik najemny

4.1.2 Działalność na własny rachunek

4.2 Kod pracodawcy/działalności na własny rachunek

4.3 Nazwisko lub nazwa przedsiębiorstwa

4.4 Adres siedziby

4.4.1 Ulica, nr

4.4.2 Symbol państwa

4.4.3 Miasto

4.4.4 Kod pocztowy

5. INFORMACJE O PRACODAWCY / DZIAŁALNOŚCI NA WŁASNY RACHUNEK W INNYM PAŃSTWIE(-ACH) CZŁONKOWSKIM(-ICH)

5.1 Nazwa(-y) lub firma(-y) przedsiębiorstwa (przedsiębiorstw) i kod(-y) przedsiębiorstwa (przedsiębiorstw) lub statku(-ów), gdzie będzie Pan/Pani zatrudniony(-a)

5.2 Adres(-y) lub nazwa(-y) statku(-ów), na którym(-ych) będzie Pan/Pani wykonywał pracę najemną lub pracę na własny rachunek w państwie(-ach) przyjmującym(-ych)

5.3 lub informacja o braku stałego adresu w państwie(-ach) wykonywania pracy najemnej lub pracy na własny rachunek

2/3

A1

**Zaświadczenie o ustawodawstwie
dotyczącym ubezpieczenia społecznego
mającym zastosowanie do osoby uprawnionej**

Rozporządzenia UE nr 883/04 oraz 987/09 (*)

INFORMACJE DLA POSIADACZA

Niniejsze zaświadczenie wydaje się w celu potwierdzenia, któremu ustawodawstwu dotyczącemu ubezpieczenia społecznego Pan/Pani podlega, oraz potwierdzenia, że nie jest Pan/Pani zobowiązany(-a) do opłacania składek w innym państwie. Przed wyjazdem z państwa, w którym jest Pan/Pani objęty(-a) ubezpieczeniem, do innego państwa w celu podjęcia pracy, należy zaopatrzyć się w dokumenty uprawniające do otrzymywania niezbędnych świadczeń rzeczowych (np. opieki medycznej, hospitalizacji i innych) w państwie wykonywania pracy.

- Jeżeli przebywa Pan/Pani czasowo w państwie, w którym Pan/Pani pracuje, powinien/powinna Pan/Pani wystąpić do swojej instytucji ubezpieczenia zdrowotnego o wydanie europejskiej karty ubezpieczenia zdrowotnego (EKUZ). Kartę tę należy okazać świadczeniodawcy w razie potrzeby skorzystania ze świadczeń rzeczowych podczas pobytu.
- Jeżeli będzie Pan/Pani mieszkać w państwie, w którym Pan/Pani pracuje, powinien/powinna Pan/Pani zwrócić się do swojej instytucji opieki zdrowotnej o wydanie dokumentu S1 i przedłożyć go możliwie najwcześniej właściwej instytucji opieki zdrowotnej w miejscu, w którym będzie Pan/Pani pracować (**).

Instytucja ubezpieczeniowa w państwie pobytu zapewni na czas określony również specjalne świadczenia w razie wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

1. DANE OSOBOWE POSIADACZA

1.1 Osobisty numer identyfikacyjny	☐ Kobieta	☐ Mężczyzna
1.2 Nazwisko		
1.3 Imiona		
1.4 Nazwisko rodowe (***)		
1.5 Data urodzenia	1.6 Obywatelstwo	
1.7 Miejsce urodzenia		
1.8 Adres w państwie miejsca zamieszkania		
1.8.1 Ulica, nr	1.8.3 Kod pocztowy	
1.8.2 Miasto	1.8.4 Symbol państwa	
1.9 Adres w państwie pobytu		
1.9.1 Ulica, nr	1.9.3 Kod pocztowy	
1.9.2 Miasto	1.9.4 Symbol państwa	

2. USTAWODAWSTWO PAŃSTWA CZŁONKOWSKIEGO MAJĄCE ZASTOSOWANIE

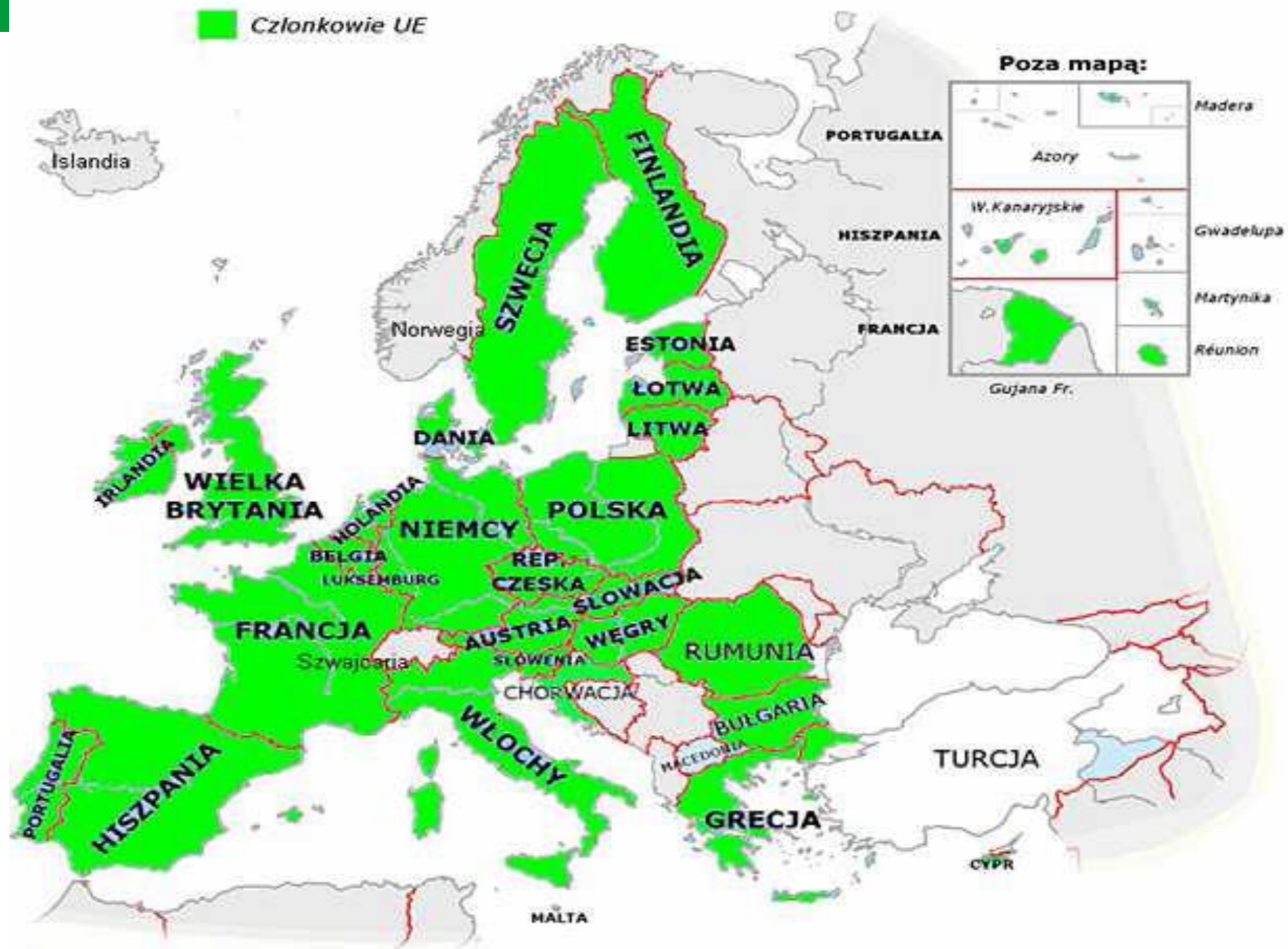
2.1 Państwo członkowskie	2.3 Data zakończenia
2.2 Data rozpoczęcia	
☐ 2.4 Zaświadczenie obowiązuje w okresie wykonywania pracy	
☐ 2.5 Ustalenie ma charakter tymczasowy	
☐ 2.6 Przepisy przejściowe mają zastosowanie na podstawie rozporządzenia (WE) nr 883/2004	

(*) Art. 11–16 rozporządzenia (WE) nr 883/2004 oraz art. 19 rozporządzenia (WE) nr 987/2009.

(**) W Hiszpanii, Szwecji i Portugalii zaświadczenie należy przedłożyć odpowiednio w Regionalnej Dyrekcji Narodowego Zakładu Ubezpieczenia Społecznego (INSS), instytucji ubezpieczeń społecznych i instytucji ubezpieczenia społecznego w miejscu zamieszkania.

(***) Informacje podane instytucji przez osobę uprawnioną, jeśli nie są znane tej instytucji.

Państwa Unii Europejskiej

Państwa w których obowiązują przepisy Unii Europejskiej

-
- Państwa członkowskie UE
 - Państwa EOG , niebędące państwami członkowskimi UE :
 - Islandia
 - Liechtenstein
 - Norwegia
 - Szwajcaria

Do kogo stosuje się przepisy unijne o koordynacji - zakres podmiotowy

- Obywatele państw członkowskich
- Bezpaństwowcy
- Uchodźcy
- **Obywatele państw trzecich jeżeli zamieszkują już legalnie na terytorium państwa członkowskiego (bez Danii ,Szwajcarii, krajów EOG)*

**** Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1231/2010 z dnia 24 listopada 2010r.

W przypadku obywateli państw trzecich przemieszczających się po Unii Europejskiej zastosowanie mają przepisy rozporządzenia **883/2004 i ***987/2009 pod warunkiem, że :

- zamieszkują **legalnie** na terytorium państwa członkowskiego oraz
- znajdują się w sytuacji , która dotyczy **więcej niż jednego państwa członkowskiego** .

- Powyższe warunki muszą zostać spełnione **łącznie** .

Art..11 rozp.987/2009 *** – elementy służące ustaleniu miejsca zamieszkania

Należ uwzględnić m.in.:

- Charakter i specyfikę wykonywanej pracy , w szczególności miejsce w którym praca jest zazwyczaj wykonywana, jej stały charakter oraz czas trwania kazdej umowy
- Sytuację rodzinną oraz więzi rodzinne
- Sytuację mieszkaniową
- Czas i ciągłość zamieszkania w danym państwie
- Państwo członkowskie , w którym osoba uważana jest za mającą miejsce zamieszkania dla celów podatkowych
- Zamiary osoby wynikające ze wszystkich okoliczności

Polska

Ukraina

18 maja 2012 r. została podpisana Umowa o zabezpieczeniu społecznym pomiędzy

Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą (Dz. U. z 2013 r. poz. 1373)

- umowa weszła w życie od 1 stycznia 2014r.

ZASADA OGÓLNA (art. 6 Umowy):

- stanowi, że osoba do której stosuje się umowę podlega ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium pracuje .

Zasady szczególne

- pracownik wysłany do 24 m-cy , za zgodą władz właściwych możliwość przedłużenia o kolejne 36m-cy (art. 7 ust.1)
- czasowe przeniesienie działalności na własny rachunek do 24m-cy (art. 7 ust.2)
- personel przedsiębiorstwa transportowego (art.7 ust.3)

Zasady szczególne

- załoga statku morskiego (art.7 ust.4)
- urzędnicy i osoby z nimi zrównane (art.7 ust. 5)
- członkowie personelu misji dyplomatycznych oraz urzędów konsularnych (art.7 ust. 6)

Zasady szczególne

- **UA-PL 1** - Zaświadczenie o podleganiu ubezpieczeniu - potwierdzające stosowanie ukraińskiego ustawodawstwa
- **PL-UA 1** - Zaświadczenie o podleganiu ubezpieczeniu - potwierdzające stosowanie polskiego ustawodawstwa

Zasady szczególne

UMOWA MIĘDZY RZECZĄPOSPOLITĄ POLSKĄ A UKRAINĄ
 O ZABEZPIECZENIU SPOŁECZNYM
 УГОДА МІЖ УКРАЇНОЮ ТА РЕСПУБЛІКОЮ ПОЛЬЩА ПРО СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

PL-UA 1

ZAŚWIADCZENIE O UBEZPIECZENIU⁽¹⁾ ДОВІДКА ПРО ЗАСТОСУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА

ARTYKUŁY 7, 8 UMOWY
 ARTYKUŁ 4 POROZUMIENIA ADMINISTRACYJNEGO

СТАТТІ 7, 8 УГОДИ
 СТАТТЯ 4 АДМІНІСТРАТИВНОГО ДОГОВОРУ

1 Pracownik
 Працівник Osoba pracująca na własny rachunek
 Самозайнята особа

1.1 Nazwisko
 Прізвище

1.2 Imię (imiona)
 Ім'я (імена)

1.3 Data urodzenia 1.4 Obywatelstwo
 Дата народження Громадянство

1.5 Adres zamieszkania⁽²⁾
 Місце проживання

1.6 Numer identyfikacyjny w Polsce⁽³⁾
 Ідентифікаційний номер у Польщі

2 Pracodawca
 Работодавець Działalność wykonywana na własny rachunek
 Самостійна зайнятість

2.1 Nazwa
 Назва:

2.2 Adres⁽²⁾
 Адреса

2.3 Numery identyfikacyjne w Polsce NIP i REGON⁽⁴⁾
 Ідентифікаційні номери у Польщі NIP та REGON

Podstawy prawne

- * Ustawa o Systemie Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015r., poz. 121,z późn.zm.)
- **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2009 [Dz.U. UE z 30.04.2004 L:166/1]
- ***Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego [Dz.U.UE. z 30.10.2009 L:284/1]
- **** Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1231/2010 z dnia 24 listopada 2010r. Rozszerzające rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie 987/2009 na obywateli państw trzecich , którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo [Dz.U.UE. z 29.12.2010 L:344/1]
- *****Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o zabezpieczeniu społecznym z dnia 18 maja 2012r. (Dz.U. z 2013r., poz.1373,1375)

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ